

VISIE INRICHTING EN BEHEER VAN DE ROSANDEPOLDER

Mei 2003

Opgesteld door de Stichting Werkgroep Oosterbeekse Uiterwaard (WOU)
De WOU zet zich in om de Rosandepolder te behouden
en te beschermen tegen zinloos vergraven.

Inhoudsopgave	Blz.
1. Inleiding	3
2. Begrenzing plangebied	3
3. Inventarisatie	4
4. Doelstellingen.	4
5. Knelpunten	5
6. Inrichting	6
7. Beheer	6
Bijlage I. Toelichting per deelgebied op inrichting en beheer van de Rosandepolder	7
Kaart 1. Deelgebiedenkaart	10

1. Inleiding

De afkorting WOU staat voor Werkgroep Oosterbeekse Uiterwaarden. De WOU is in 2001 opgericht als reactie op de plannen die Rijkswaterstaat (RWS) voor de Rosandepolder ontwikkelde.

RWS zegt ernaar te streven om middels afgraving van de Rosandepolder en het aanleggen van een nevengeul de doorstroming van de Rijn, bij hoog water, te vergroten. Daarnaast streeft RWS naar het ontwikkelen van natuurwaarden in de afgegraven uiterwaard. RWS legde haar plannen vast in het plan "Definitief Detailontwerp Inrichting Rosandepolder" (februari 2002)

Aangezien de WOU vindt dat "nut en noodzaak" van een vergroting van de afvoer van Rijnwater bij hoog water, niet door RWS zijn bewezen, is de WOU van mening dat de plannen van RWS onnodig afbreuk doen aan de actuele en potentiële landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van de Rosandepolder.

De WOU acht, op basis van de thans bekende uitgangspunten, het volstrekt ongewenst dat de plannen van RWS worden uitgevoerd. Teneinde tegenwicht te bieden tegen de plannen van RWS heeft de WOU onder meer deze visie over inrichting en beheer van de Rosandepolder opgesteld. Voor de goede orde wordt benadrukt dat deze visie niet allesomvattend is, maar wel een globaal beeld van de inrichting en het daarop volgend beheer geeft, zoals de WOU een en ander voor ogen staat.

De visie begint met beknopte inventarisatie van de waarden van de polder. Daarna volgt de doelstelling voor inrichting en beheer zoals die door de WOU is vastgesteld. In hoofdstuk 5 worden de knelpunten opgesomd. Hoofdstuk 6 en 7 behandelen de uitgangspunten voor de inrichting en het beheer van de polder. In Bijlage I wordt, per deelgebied, een korte toelichting op inrichting en beheer gegeven.

2. Begrenzing plangebied

De Rosandepolder is het uiterwaardengebied dat ter hoogte van Oosterbeek aan de noordzijde van de Rijn ligt. Kaart 1, met daarop de deelgebieden, geeft aan wat de grenzen van het plangebied zijn.

3. Inventarisatie

Ten tijde van het opstellen van deze visie worden er in opdracht van RWS nog nadere inventarisaties verricht. De uitkomst daarvan is nog niet bekend.

Desalniettemin kunnen op voorhand de volgende waarden van de Rosandepolder worden vastgesteld. De WOU neemt aan dat ze door bovengenoemde inventarisaties zullen worden bevestigd.

Landschappelijke waarden

De landschappelijke waarde van de Rosandepolder bestaat uit het contrast tussen het open agrarische landschap en het besloten (bebost en bebouwd) landschap van de stuwwal. Daarnaast zijn er tal van landschappelijke elementen in de vorm van hoogstamboomgaarden (bij kerkje), oude mei- en sleedoornhagen en knotwilgen en oude dijkjes.

Cultuurhistorische waarden

De cultuurhistorische waarden worden gevormd door de kasteelplaats Rosande, de steenoven en de verkaveling van de polder. De percelering van de Rosandepolder is sinds 1762 nagenoeg ongewijzigd gebleven. Het winnen van de klei is, in tegenstelling tot veel andere uiterwaarden, steeds binnen de bestaande perceelgrenzen gebeurd. Dit houdt tevens in dat het daarbijbehorende patroon van sloten, hagen en dijken (deels) eeuwenoud is.

Natuurwaarden

De belangrijkste (floristische) waarden liggen in de kwelzone langs de stuwwal en op de zandige kades en hogere gronden langs de Rijn (stroomdalflora).

De potentiële waarden op het gebied van natuur liggen vooral in gradiënten die onder invloed van kwel-, beek-, en rivierwater kunnen ontstaan. Deze waarden worden versterkt bij een extensiever agrarische gebruik.

Daarnaast komen er in de Rosandepolder nog vele bijzondere en beschermde planten- en diersoorten voor.

4. Doelstellingen.

De WOU streeft ernaar om de waarden in de Rosandepolder op het gebied van landschap, natuur en cultuurhistorie te behouden en te versterken.

Dit houdt in dat de WOU een landschap voor ogen staat dat (afgeleid) agrarisch wordt beheerd, waarbij voldoende ruimte is voor natuur en waarbij de cultuurhistorische waarden worden gerespecteerd.

5. Knelpunten

In het licht van bovengenoemde doelstelling bestaat er op dit moment een aantal knelpunten. De belangrijkste knelpunten zijn hieronder beschreven.

Vuilstort

In het westelijke deel van de Rosandepolder bevindt zich een vuilstort. Deze vuilstort kan een ernstige bedreiging vormen voor het milieu en de huidige en te ontwikkelen natuurwaarden. De WOU is van mening dat de vuilstort moet worden gesaneerd.

Put van Moorlag

De Put van Moorlag wordt in de zomermaanden zeer intensief gebruikt door recreanten. Dit recreatieve gebruik wordt nauwelijks begeleid, waardoor overlast ontstaat voor aan- en inwonenden van de polder, door afval, ongecontroleerd parkeren, jetski's, speedboten, etc.

Beheer en toezicht

Het oorspronkelijke agrarisch beheer begint langzamerhand plaats te maken voor een meer stedelijk gebruik van het buitengebied. Koeien maken plaats voor paarden, pony's en andere dieren. Ook lijkt het beheer minder professioneel te worden. De begroeiing, zoals knotwilgen en hagen, wordt aangevreten, hekwerken worden niet meer of slecht onderhouden, afval blijft liggen, etc.

Deze tendens is vooral aan de oostzijde van de Rosandepolder duidelijk waarneembaar. Maar ook aan de westzijde moet voor deze ontwikkeling op den duur worden gevreesd. Er is een vacuüm in professioneel beheer aan het ontstaan.

6. Inrichting

Uitgangspunt is dat de huidige waarde van de Polder groot is. Grootschalige ingrepen moeten daarom worden vermeden of in ieder geval tot een uiterste worden beperkt.

Wat betreft de WOU zijn slechts drie grotere ingrepen noodzakelijk. Dit zijn:

- Het saneren van de vuilstort.
De WOU is van mening dat een dergelijke vuilstort niet in een natuurgebied thuishoort en daarom moet worden gesaneerd.
- Het herstellen van het Slijpbeek-tracé.
Het oorspronkelijke tracé van de Slijpbeek moet zoveel mogelijk worden hersteld. Dit houdt in dat de beek onder de ecopassage doorloopt en vervolgens het tracé van de oude rivierstrang aanhoudt, die nu onder en ten noorden van de vuilstort ligt.
- Het afsluiten van de Put van Moorlag.
De WOU geeft er de voorkeur aan om het recreatief gebruik van de Put van Moorlag te ontmoedigen, omdat dit strijdig is met de door haar bepaalde doelstelling. De recreatie zal afnemen en de natuurwaarden zullen toenemen als de put van de Rijn wordt afgesloten en er natuurlijke oevers aan worden gelegd.

De overige inrichtingsaspecten staan vermeld in bijlage I.

7. Beheer

De WOU acht het gewenst dat het gebied (afgeleid) agrarisch wordt beheerd. Als beheerder geeft de WOU voorkeur aan Het Geldersch Landschap. De WOU ondersteunt de gedachte van Het Geldersch Landschap om dit samen met de huidige agrarische gebruikers van de Rosandepolder te doen.

De keuze van het runderras dat bij het beheer van de Rosandepolder wordt ingezet moet cultuurhistorisch verantwoord zijn.

De camping dient op een verantwoorde wijze in het landschap te worden ingepast. De waterbeheersing van de Rosandepolder moet zijn aangepast aan het (afgeleid) agrarisch beheer.

De overige beheersaspecten zijn vermeld in bijlage I.

Bijlage I. Toelichting per deelgebied op inrichting en beheer van de Rosandepolder

Het plangebied is voor deze toelichting in een 9-tal deelgebieden opgesplitst. Daarnaast zijn er een 7-tal lintvormige elementen onderscheiden. De deelgebieden staan aangegeven op kaart 1.

De deelgebieden en de linten staan hieronder vermeld. Voor zover noodzakelijk zijn bij deze elementen aspecten van inrichting en beheer genoemd. Deze aspecten zijn niet allesomvattend, maar geven wel een beeld van de voorgestelde inrichting en het daaropvolgend beheer.

deelgebied 1	inrichting	beheer
Mariendaalse Ossenwaard	- weidevogelgebied - traditioneel agrarisch gebruik - open karakter handhaven	- begrazing door runderen

deelgebied 2	inrichting	beheer
gebied ten noorden van de beekzone (oost en west)	- (kort) gras- of hooiland	- begrazing door runderen of maaien (en afvoeren van maaisel) voor instandhouding en ontwikkeling kwelafhankelijke vegetatie

deelgebied 3	inrichting	beheer
gebied ten zuiden van de beekzone (oost en west)	grasland	- begrazing door runderen voor instandhouding en ontwikkeling van stroomdallandschap

deelgebied 4	inrichting	beheer
vuilstort	saneren	opnemen in deelgebied 3

deelgebied 5	inrichting	beheer
kasteel Rosande	- (half) natuurlijk grasland - cultuurhistorische en natuurwaarden versterken	- (extensieve) begrazing door runderen

deelgebied 6	inrichting	beheer
buitendijks gebied (oost en west)	- (half) natuurlijk grasland - ruimte voor maatregelen die natuurwaarde verhogen (bijvoorbeeld rivierduinen en -stranden)	- begrazing runderen

deelgebied 7	inrichting	beheer
put van Moorlag	- recreatie ontmoedigen - natuurlijke oevers creëren - afsluiten van Rijn	- strook rond de put beheren als deelgebied 6

deelgebied 8	inrichting	beheer
griend	hakgriend	- periodiek afzetten

deelgebied 9	inrichting	beheer
camping	- handhaven huidige omvang - ruïne handhaven/conserveren (cultuurhistorische waarden en vleermuizen) - inpassen in landschap	- beplanting rondom landschappelijk verantwoord beheren

lint A	inrichting	beheer
beekzone	- 10 tot 20 meter breed - geen hoge bomen/struiken - uitzicht vanaf stuwwal handhaven	- periodiek schonen van beekzone om vorming van struweel tegen te gaan - aanplant knotwilgen langs beekzone

lint B	inrichting	beheer
spoordijk	- natuurwaarden optimaliseren (bijvoorbeeld aanleg poelen en steilranden)	afhankelijk van inrichting

lint C	inrichting	beheer
(auto)wegen	- bestaande toegang naar woonbotenplas en camping handhaven, verder geen gemotoriseerd verkeer in de polder - defensieweg afsluiten voor gemotoriseerd verkeer	

lint D	inrichting	beheer
wandelpaden	-bestaande wandelpaden handhaven en waar nodig aanpassen aan nieuwe inrichting (extensieve ontsluiting tbv wandelen)	

lint E	inrichting	beheer
sloten	- slotenpatroon handhaven en waar nodig aanpassen aan beekzone	

lint F	inrichting	beheer
knotwilgen en hagen	- bestaande beplanting handhaven - aanplant van knotwilgen en hagen van meidoorn/sleedoorn	- knotwilgen periodiek knotten - hagen periodiek snoeien

lint G	inrichting	beheer
zomerdijk	huidige tracé en huidige hoogte handhaven	

visie inrichting en beheer van de Rosandepolder

